

ΟΙ ΤΙΜΑΡΙΘΜΟΙ ΚΟΣΤΟΥΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ

Πρὸ τοῦ πολέμου ἐδημοσιεύοντο κατὰ μῆνα τρεῖς κυρίως τιμάριθμοι, ὁ τιμάριθμος κόστους ζωῆς Ἀθηνῶν, ὁ τιμάριθμος κόστους ζωῆς τῶν περισσοτέρων ἐπαρχιακῶν κέντρων καὶ ὁ τιμάριθμος χονδρικῆς πωλήσεως. Οἱ τιμάριθμοι οὗτοι κατηρτίζοντο ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου.

Ἀπὸ τῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἐμφανίσεως ἐντόνων πληθωρικῶν φαινομένων ἔπαυσαν νὰ καταρτίζονται (ἢ τοῦλάχιστον νὰ δημοσιεύονται) οἱ ὡς ἄνω τιμάριθμοι. Μόνον εἰς μελέτας ἢ ἀνακοινώσεις ἀναφέρονται ἀριθμοὶ δίδοντες εἰκόνα τινὰ τῆς ἐξελιξεως τῶν τιμῶν.

Λόγω τῆς σημασίας ποὺ ἔχει ἡ παρακολούθησις τῆς ἐξελιξεως τῶν τιμῶν προέβημεν, παρὰ τὰς δυσχερείας ποὺ παρουσιάσθησαν, εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαιούτων στοιχείων, εἰς τὸν καταρτισμὸν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1944 (νομισματικῆ διαρρύθμισις) τῶν ἐξῆς τριῶν τιμαρίθμων :

α) τιμάριθμος λιανικῆς πωλήσεως 28 εἰδῶν ἐλευθέρας ἀγορᾶς Ἀθηνῶν εἰς δραχ.

β) τιμάριθμος λιανικῆς πωλήσεως 28 εἰδῶν ἐλευθέρας ἀγορᾶς Ἀθηνῶν εἰς χρυσᾶς λίρας Ἀγγλίας καὶ

γ) τιμάριθμος κόστους ζωῆς ἐν Ἀθήναις οἰκογενείας 4 ἀτόμων.

Κατωτέρω παρατίθενται ἐπεξηγήσεις τινὲς περὶ τοῦ τρόπου καταρτισμοῦ τῶν ὡς ἄνω τιμαρίθμων.

Ι. Τιμάριθμος λιανικῆς πωλήσεως 28 εἰδῶν ἐλευθέρας ἀγορᾶς Ἀθηνῶν εἰς δραχμάς.

Διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ τιμαρίθμου τούτου χρησιμοποιοῦνται αἱ ἐλευθέρως σχηματιζόμεναι τιμαὶ τῶν ἐξῆς 28 εἰδῶν μεγάλης καταναλώσεως: ἄρτος, ἐλαιόλαδον, ἐλαῖαι, βούτυρον (μαγειρικῆς), τυρὸς (κασέρι), κρέας (μόσχου), ψάρια (μαρίδες), ὄρυζα, μακαρόνια, ὄσπρια (φασόλια), ζάχαρις, αὐγά, πατάτες, παντζάρια, ραδίκια, σταφίδες, μῆλα, κρασί, σάπων, ξυλάνθρακες, σιγαρέττα, κοπὴ μαλλίων, εἰσιτήριο τράμ, σολόδεσμα, ντρίλλι, ἀλατζᾶς, κάλτσες (ἀνδρικές) καὶ ὑποδήματα (ἀνδρικά).

Ὡς βάσις διὰ τὸν ὡς ἄνω τιμάριθμον ἐξελέγησαν οἱ πρῶτοι ἐξῆς μῆνες τοῦ 1939, δηλαδὴ ἡ τελευταία πρὸ τοῦ πολέμου περίοδος.

Μὲ βάσιν 100 τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ 1939 ὑπολογίζεται κατὰ μῆνα ὁ ἀριθμοδείκτης τῆς μέσης μηνιαίας τιμῆς ἐκάστου τῶν ὡς ἄνω 28 εἰδῶν, ὁ ἀριθμητικὸς δὲ μέσος ὄρος τῶν ἀριθμοδεικτῶν τούτων ἀποτελεῖ τὸν τιμάριθμον τοῦ ἀντιστοίχου μηνός.

Αἱ χρησιμοποιούμεναι τιμαὶ εἶναι κατ' ἀρχὴν τιμαὶ ἐλευθέρας ἀγορᾶς, ἐξαιρετικῶς κατὰ τὰς περιόδους τῶν διατιμήσεων, χρησι-

μποιοῦνται αἱ διατιμήσεις μόνον ἐφ' ὅσον αὐταὶ εἶναι καὶ αἱ ἰσχύουσαι, ἄλλως λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ σχηματιζόμεναι εἰς τὴν παράνομον (μαύρην) ἀγοράν.

II. Τιμάριθμος λιανικῆς πωλήσεως 28 εἰδῶν ἐλευθέρως ἀγορᾶς Ἀθηνῶν, εἰς Χρυσᾶς Λίρας Ἀγγλίας.

Ὡς βάσις διὰ τὸν ὑπολογισμόν τοῦ τιμαρίθμου εἰς χρυσᾶς λίρας Ἀγγλίας χρησιμεύουν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ τιμαρίθμου 28 εἰδῶν εἰς δραχμάς.

Ὁ τιμάριθμος εἰς χρυσᾶς λίρας, ὁ ὁποῖος παρουσιάζει τὰς διακυμάνσεις τῶν τιμῶν ὡς πρὸς τὴν χρυσοῦν λίραν, προκύπτει ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ τιμαρίθμου εἰς δραχμάς διὰ τῆς ἀντιστοίχου μέσης μηνιαίας τιμῆς εἰς τὴν ἀγοράν Ἀθηνῶν, τῆς χρυσοῦς λίρας Ἀγγλίας, διὰ τὴν ἀναχθῆναι δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν βάσιν τοῦ πρώτου ἑξαμήνου 1939=100, πολλαπλασιάζεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὡς ἄνω διαιρέσεως μὲ τὴν μέσην τιμὴν τῆς λίρας κατὰ τὸ ἑξάμηνον τοῦτο.

III. Τιμάριθμος κόστους ζωῆς ἐν Ἀθήναις οἰκογενείας 4 ἀτόμων.

Ὁ τιμάριθμος κόστους ζωῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 κατηγορίας εἰδῶν, διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ δὲ ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ ἐπικρατοῦσαι σήμερον ἐν Ἑλλάδι ἰδιαίτεροι οἰκονομικαὶ συνθῆκαι.

Διὰ τὴν διατροφήν ἐλήφθησαν ὡς βάσις 2500 θερμίδες ἡμερησίως κατ' ἄτομον μὲ περιεκτικότητα 25 περίπου γραμμαρίων ζωϊκοῦ λευκώματος καὶ 40 γραμμαρίων λίπους.

Ὁ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καταρτιζόμενος τιμάριθμος περιεῖχε 3100 θερμίδες κατ' ἄτομον ἡμερησίως, εἰς δὲ τὸν βρετανικὸν λαὸν ἐδίδοντο διὰ δελτίου κατὰ τὴν περίοδον τοῦ πολέμου περισσότεραι τῶν 2800 θερμίδων.

Αἱ διὰ δελτίου διανομαὶ ἐξασφαλίζουν 1475 (Ὀκτώβριος)—2361 (Μάρτιος) θερμίδας ἡμερησίως, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπὲρ τὰς 1100 ἀντιπροσωπεύει ὁ ἄρτος.

Αἱ ὑπόλοιποι θερμίδες μέχρι τῶν 2500 λαμβάνονται ἀπὸ εἶδη προερχόμενα ἐκ τῆς ἐλευθέρως ἀγορᾶς, κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ συμπληρώνονται συγχρόνως καὶ τὰ ἀναγκαζοῦντα ζωϊκὰ λευκώματα καὶ λίπη.

Διὰ τὴν κατοικίαν ἐλήφθη ὡς βάσις προπολεμικὸν ἐνοίκιον (λαϊκῆς κατοικίας) 1200 δρχ. καὶ διὰ τὰς διακυμάνσεις τοῦ ἀκολουθοῦνται αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ ἐνοικιοστασίου

Διὰ φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν (μαγεῖρευμα) λαμβάνονται ξυλάνθρακες, ξύλα, ἠλεκτρικὸν καὶ γκάζ, εἰς τὰς ἀπολύτως ἀναγκαίας δι' ἕκαστον τῶν εἰδῶν ποσότητας.

Εἰς ἄλ λ η ν κ α τ η γ ο ρ ί α ν καὶ εἰς τοιαύτας ποσότητας ὥστε μόλις νὰ καλύπτονται αἱ ἀντίστοιχοι ἀνάγκαι περιέχονται : σάπων, ὕδωρ, πυρεῖα, σιγαρέττα, εἰσιτήριο τράμ, ἔφημερίδες, κοπή μαλλιῶν καὶ λάμες ξυρίσματος.

Τέλος δι' ἰ μ α τ ι σ μ ὸ ν (κυρίως συντήρησιν ὑφισταμένου τοιούτου) λαμβάνονται δι' ἓν ἔτος καὶ διὰ 4 ἄτομα : 1 γύρισμα ἐνδυμασίας, 4 ἡμερομίσθια μοδίστας, 3 ζεύγη σόλες, 2 ζεύγη ὑποδημάτων, 6 ζεύγη κάλτσες, 2 ὑποκάμισα 20 πῆχες ἀλατζᾶ.

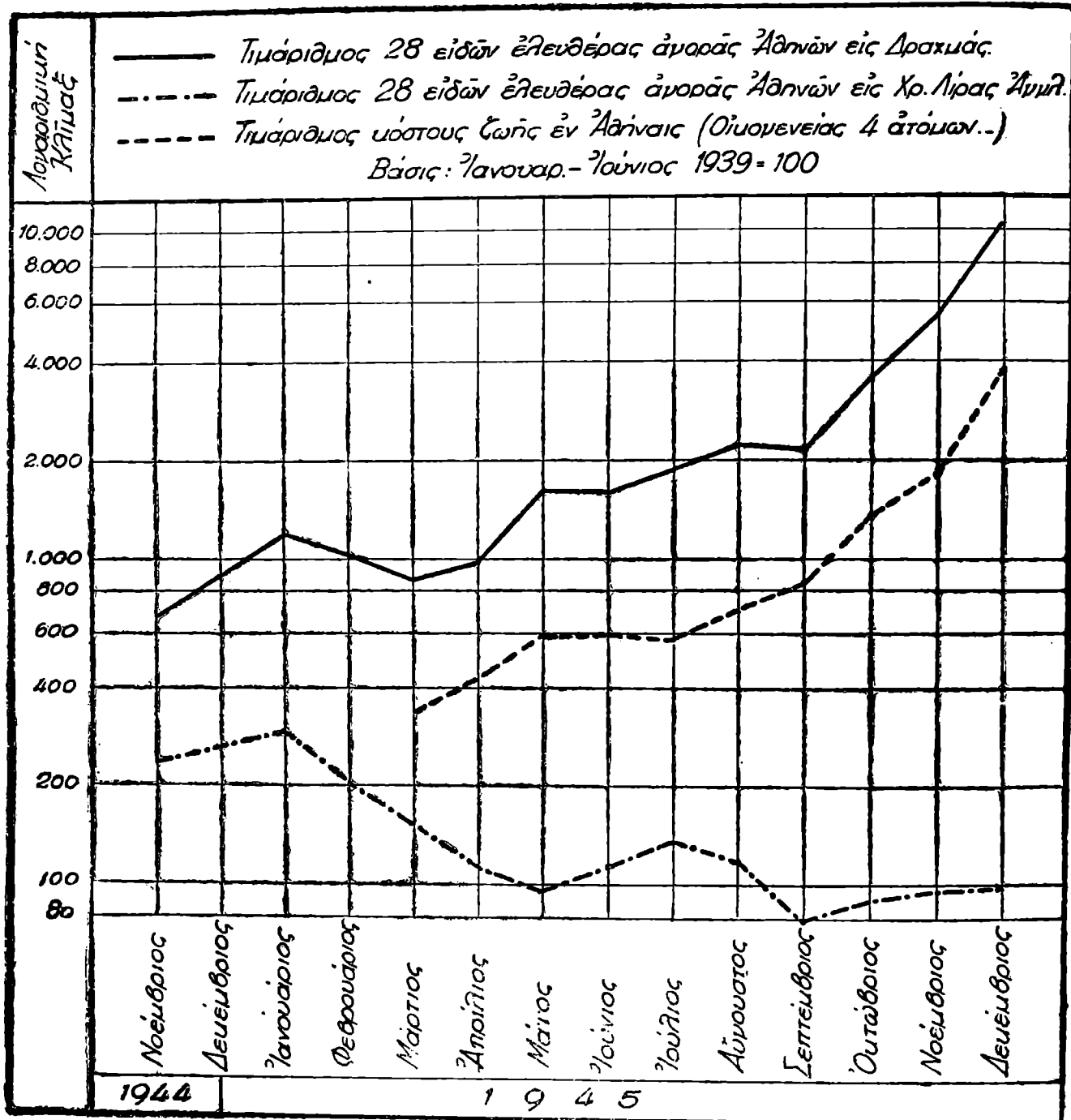
Εἰς τὸν τιμάριθμον τοῦτον δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν δαπάναι δι' ἔστω καὶ στοιχειώδη κάλυψιν ἀναγκῶν ὑγειονομικῆς περιθάλψεως, θερμάνσεως, μορφώσεως, ἀνέσεως κλπ.

Ὡς βᾶσις ἐξελέγη καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμάριθμον τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1939.

Ἐξέλιξις τῶν τιμαρίθμων

	28 εἰδῶν ἐλευθέρως ἀγορᾶς, εἰς δραχμάς	28 εἰδῶν ἐλευθέρως ἀγορᾶς εἰς Χρ. Λίρ. Ἀγγλίας	Κόστους ζωῆς οἰκογενείας 4 ἀτόμων
Ἰανουάρ.—Ἰούν. 1939	100	100	100
Ὀκτώβριος 1940	113,6	92,1	—
1944			
Νοέμβριος	666,3	237,4	—
Δεκέμβριος	—	—	—
1945			
Ἰανουάριος	1184,1	295,2	—
Φεβρουάριος	1027,7	206,2	—
Μάρτιος	872,2	154,7	342,4
Ἀπρίλιος	993,6	114,7	422,7
Μάϊος	1626,4	95,7	573,4
Ἰούνιος	1589	112,6	583,7
Ἰούλιος	1848,1	135,9	558,8
Αὔγουστος	2173,4	117,2	689,5
Σεπτέμβριος	2117,6	79,4	849,9
Ὀκτώβριος	3569,7	88,8	1336,4
Νοέμβριος	5545,4	96,1	1797,8
Δεκέμβριος	10802,9	98,3	3784,2

Διάγραμμα τήσ εξέλιξεώσ τών τριών τιμαρίθμων

Παρατηρήσεισ τινέσ επί τήσ εξέλιξεωσ τών τιμαρίθμων

Τόν Νοέμβριον 1944 αί τιμαί είσ δραχμάσ εύρίσκονταί είσ έπίπεδον κατά 6,7 φορέσ άνώτερον του προπολεμικού. Τουτο δέν όφείλεται μόνον είσ νομισματικούς λόγουσ, δεδομένου ότι τόν ίδιον μήνα ή τιμή τήσ χρυσήσ λίρασ ήτο μόνον κατά 2,8 φορέσ άνωτέρα τήσ προπολεμικήσ δηλ. είχε ύποτιμηθή καί αύτή κατά 2,4 φορέσ (τιμάρθρωμοσ είσ χρυσόν) έναντι τήσ πρό του πολέμου περιόδου, αλλά καί είσ τήν ένασιν τήσ σπάνιοσ τών άγαθών—πραγματικήν ή τεχνητήν λόγω ψυχολογικών έπιδράσειων.

Τόν Ίανουάριον, τόν πρώτον μετá τήν στάσιν μήνα, αί τιμαί

εἰς δραχμὰς παρουσιάζουν αὐξήσιν ἔναντι τοῦ Νοεμβρίου κατὰ 1,8 φορές, ἐνῶ αἱ εἰς χρυσᾶς λίρας κατὰ 1,2, δηλ. ἡ αὐξήσις αὕτη τῶν τιμῶν ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ἔτι περαιτέρω—λόγῳ τῆς στάσεως—ἔντασιν τῆς σπάνιος καὶ ἐν μέρει μόνον εἰς νομισματικοὺς λόγους, ὀφειλομένους εἰς τὴν εἰς μεγάλας ποσότητας ἔκδοσιν χαρτονομίσματος διὰ τὴν κάλυψιν ἀναγκῶν τοῦ Δημοσίου (κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων : 2/12/44 1.674 ἑκατ. δρχ. 31/1/45 5.062 ἑκατομμ.).

Κατὰ τοὺς ἐπομένους δύο μῆνας σημειοῦται οὐσιώδης πτώσις καὶ εἰς τοὺς δύο τιμαρίθμους, ἡ πτώσις ὅμως αὕτη εἶναι μεγαλυτέρα εἰς τὸν τιμάρηθμον εἰς χρυσᾶς λίρας, ἢ εἰς τὸν τιμάρηθμον εἰς δραχμὰς, αὐτὸ δὲ παρατηρεῖται λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ νομισματικὴ κατάστασις ἐπηρεάζει δυσμενῶς τὴν διαμόρφωσιν τῶν τιμῶν, ἐξουδετεροῦται ὅμως ἀπὸ ἄλλους παράγοντας ἐπιδρῶντας εἰς τὴν ἀγορὰν (χαλάρωσις τῆς σπάνιος). Τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον ἢ ὡς ἄνω ἐξουδετέρωσις δὲν εἶναι πλήρης καὶ οὕτω ἐνῶ πίπτει ὁ εἰς χρυσὸν αὐξάνει ὁ εἰς δραχμὰς τιμάρηθμος.

Μετὰ τὸν Ἰούνιον, ὅποτε ἀνακόπτεται ἡ ὕψωσις τῶν τιμῶν λόγῳ δημιουργηθέντων εὐνοϊκῶν ψυχολογικῶν ὄρων (ἀναγγελία σχεδίου Βαρβαρέσσου), ὁ τιμάρηθμος εἰς δραχμὰς συνεχίζει τὴν ἄνοδόν του, διὰ νὰ διπλασιασθῇ τέλος εἰς τὸ διάστημα Νοεμβρίου—Δεκεμβρίου.

Ὁ τιμάρηθμος εἰς χρυσὸν εὐρίσκεται εἰς ὠρισμένας περιόδους εἰς ἐπίπεδα κατώτερα τοῦ προπολεμικοῦ. Τοῦτο δὲν θὰ ἦτο ἴσως ὀρθὸν νὰ ἀποδοθῇ εἰς χαλάρωσιν τῆς σπάνιος τῶν ἀγαθῶν, ἐν σχέσει μὲ τὴν προπολεμικὴν περίοδον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὴν μεγαλειτέραν τῆς αὐξήσεως τῆς σπάνιος πτώσιν τῶν εἰσοδημάτων (μείωσις τῆς ζήτησεως). Ἡ σημειωθεῖσα μείωσις τῶν εἰσοδημάτων κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐπιδρᾶ—ἐπὶ τοῦ τιμαρίθμου εἰς χρυσὸν—κατ' ἀντίθετον κατεύθυνσιν τῆς ἐντάσεως τῆς σπάνιος τῶν ἀγαθῶν, (πραγματικοὶ μισθοί, περίπου 25—75 % προπολεμικοῦ ἐπιπέδου).

Ὁ τιμάρηθμος κόστους ζωῆς κυμαίνεται εἰς πολὺ κατώτερα ἐπίπεδα τοῦ τιμαρίθμου ἐλευθέρας ἀγορᾶς, τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι εἰς τὸν τοῦ κόστους λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ τιμαὶ τῶν διὰ δελτίου διανεμομένων εἰδῶν, ὡς καὶ ἄλλων εἰδῶν ἢ ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν σχηματίζονται ἐλευθέρως, π.χ. ἐνοίκιον, ἠλεκτρικόν, ἑφημερίδες κλπ.

Αἱ διακυμάνσεις τῶν δύο τιμαρίθμων παρουσιάζονται ὡς ἀκολούθως :

Αὐξομείωσις ἐν σχέσει πρὸς τὸν προηγούμενον μῆνα τοῖς ο]ο

	Ἐλευθέρας ἀγορᾶς εἰς δραχμὰς	Τιμάρηθμος κόστους ζωῆς
Ἀπρίλιος	+ 14 ο]ο	+ 24 ο]ο
Μάϊος	+ 64 ο]ο	+ 36 ο]ο
Ἰούνιος	— 2 ο]ο	+ 2 ο]ο

Ίούλιος	+ 16 ο ο	— 4 ο ο
Αύγουστος	+ 18 ο ο	+ 24 ο ο
Σεπτέμβριος	—	+ 23 ο ο
Όκτώβριος	+ 68 ο ο	+ 57 ο ο
Νοέμβριος	+ 55 ο ο	+ 35 ο ο
Δεκέμβριος	+ 95 ο ο	+110 ο ο

Αί διαφοραί εις τὰς αύξομειώσεις τῶν δύο τιμαρίθμων όφείλονται α) εις τήν διαφορετικήν των σύνθεσιν, β) εις τὸ ὅτι αἱ έλεγχόμεναι τιμαί τῶν ειδῶν ποὺ περιλαμβάνονται εις τὸν τιμαρίθμον κόστους προσαρμόζονται με πολὺ βραδὺν ρυθμὸν πρὸς τὰς έλευθέρως σχηματιζόμενας τιμὰς καὶ γ) εις τὰς κατὰ μῆνα αύξομειώσεις τῶν διὰ δελτίου παρεχομένων ειδῶν διατροφῆς.

ΠΑΝ. Π. ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΗΣ